

A kultúra templomai Magyarország megyeszékhelyein

Elegáns kötetet jelentetett meg a Vidéki Színház-igazgatók Egyesülete, amelyben huszonegy vidéki színház mutatkozik be. Egy-egy megyeszékhely az olvasók elé tárja színjátszásának történetét, színházépületük megszületését, beszámol az évtizedek alatt végzett átépítésekről, korszerűsítésekről, arról, hogy milyen változások mentén alakult ki a mai színházuk és társulatuk.

Ilyen átfogó bemutatás régóta hiányzott már a könyvespolcra. Izgalmas egymás után olvasni a magyar színháztörténet kezdetének kalandos epizódjait a városok vonatkozásában, elmerülni a múltban, amikor a polgárok közadakozásból, kultúrpartólásból színházat építettek a közösségnek, hogy a vándortársulatok fellépései vagy a fogadóban játszott előadások végre méltó, állandó helyet kaphassanak. A tervezéshez gyakran a legjobb építészeket nyerték meg, Kaposvárra például Magyar Ede, Pécsre Láng Adolf és Steinhart Antal, Debrecenbe és Székesfehérvárra Szkalnitsky Antal, Sopronba és Veszprémbe a magyaros stílus egyik kiemelkedő tehetsége, Medgyaszay István tervezett színházat, Kecskemét és Szeged a Monarchia leghíresebb színházépítő párosától, Ferdinand Fellnertől és Hermann Helmertől kapott pompás historizáló színházépületet. A könyvet lapozva gyakran felbukkannak a magyar irodalom- és kultúrtörténet nagy figurái, Jókai Mór, Pulszky Ferenc, Gyulai Pál, a vándorszínész Petőfi, és a legendás színész-óriások: Laborfalvi Róza, Lendvay Márton, Blaha Lujza, Jászai Mari, Jávor Pál és a

többiek. Beszámolót kapunk a 20. század második felében alakult, és az egészen újonnan megszületett színházakról is, mint az 1978-ban felépült Győri Nemzeti Színház, a 2008-tól működő szombathelyi Weöres Sándor Színház, vagy a 2012-ben megalakult salgótarjáni Zenthe Ferenc Színház.

A kötet azonban csak részben visszatekintés, a fő hangsúly a színházak mai működésére került.

Vagyis itt nem csupán a hazai színháztörténet egy szeletét kapja kézbe az olvasó, hanem a ma is eleven színházi kultúra egy-egy fontos helyével ismerkedhet meg: a jelenlegi társulatok kínálnak színes képet magukról, nem feledkezve meg az elődökről sem. A képanyag is ezt jelzi, sehol sem találunk archív felvételeket, minden fotó az épületek mai külső és belső megjelenését mutatja, közönség nélkül; olyan nézeteket is, amelyeket az esti előadásra érkezve, vagy a városban sétálva talán meg sem látunk: festett mennyezeteket, az előcsarnokok pompás csillárjait, a nézőtér látványát hátulról, vagy éppen a színészbüfét. A társulatok beszámolnak a legutóbbi évek sikereiről, az általuk rendezett fesztiválokról és a színház tagjai számára alapított díjakról, az operai vagy balett-tagozatok létrejöttéről és működéséről, és büszkén említik meg azokat a színész vagy rendező kollégákat, akik onnan indultak az országos hír felé. Némi hiányérzetet keltett, hogy az egyes színházak közelmúltjáról viszonylag kevés szerepelt, például a kaposvári színház nagy korszaka az 1980-as években, amit ma is „kaposvári esoda”

néven emlegetünk, vagy a tatabányai színház erős alternatív múltja nem lett megemlítve. Viszont örömmel fogadja az olvasó, hogy a szekszárdi Magyarországi Német Színház is szerepel a gazdag összeállításban.

A városnevek sorrendjébe szedett tartalomtól egyetlen színház válik ki: Debrecené, amelynek nagyszabású rekonstrukciója éppen a kötet készítésekor zajlott, de mára már elkészült (erről a Színpad előző számában több írásban is részletesen beszámoltunk), így erről az épületről fotók nélkül, csupán szöveges beszámoló szerepel.

Izgalmas, jól összefoglalt áttekintést kapunk a nagyobb vidéki színházakról, olyan olvashatót, amely az egész magyar színházi kultúrát friss ismeretekkel és átfogó módon gyarapítja. Ahogy Oberfrank Pál, a Vidéki Színházigazgatók Egyesületének elnöke a bevezetőben fogalmaz: „Ez a mostani album abból a célból született, hogy pillanatfelvételt adjon a ma működő gyönyörű, egyedi, változatos módon megtervezett színházépületekről, azok történetét röviden felvázolja és néhány kép segítségével felkeltse az érdeklődést a szeretett s hűségű közönségben. Csodálatos az a gazdagság, ami szemünkbe ötlök a képek láttán, és talán vágyat is ébreszt a magyar színházlátogatókban arra, hogy egy-egy színházat meglátogassanak és előadásait is megtiszteljük.”

(Kiadta a Vidéki Színházigazgatók Egyesülete, Veszprém, 2022, 84 oldal, ISBN 978-615-01-5792-4)

G. E.

for lumen beings®

OPUS X

OPUS H5

EVOS W7

F series

DROP series

H series